

Spis treści

Wprowadzenie 9

Wstęp 15

Część I

Protoplaści Rzymian, założyciele Rzymu
i najdawniejsza przeszłość rzymska
w wyobrażeniach numizmatycznych

„Poetyka” początków Rzymu 31

Rozdział 1

Dzieje i czyny Eneasza

1.1. Profugus 33

1.2. Dignissima praeda — Aeneas penatiger 45

1.3. Archegeta 62

Rozdział 2

Ante Urbem conditam

2.1. Mars i Rhea Silvia 73

2.2. Lupa nutrix — Lupa Romana 86

Ekskurs 1. Kydon i inni 113

Rozdział 3

Czyny Romulusa i epoka królewska

3.1. Romulus conditor — tropaeophorus 121

3.2. Sabinae raptae 131

3.3. Tarpeia 142

3.4. Reges Romanorum 150

Część II

Mityczne początki Rzymu w pryzmacie dziejów imperium

Państwo rzymskie Eneasza i Romulusa 161

Rozdział 1

Między Eneaszem a Romulusem. Możliwości interpretacji

1.1. Troiugeneae i inni. Genealogia rzymskich rodów republikańskich 163

1.2. Potomkowie Julusa u władzy 176

1.3. Flawiusze: odkrycie motywu wilczycy, Romulusa i Remusa 191

Rozdział 2

Res antiquaria i odniesienia rocznicowe do mitu rzymskiego

2.1. Hadrian: dies natalis Urbis i Roma aeterna 207

2.2. Antoninus Pius: aura jubileuszu dziewięćsetlecia Rzymu 216

2.3. Filip Arab i milenium Rzymu 226

Rozdział 3

Wizerunek, pozycja i prestiż cesarzy rzymskich oraz ich dynastii
zakorzenione w mitycznych początkach Rzymu

3.1. Od Makryna do Galliena: mit rzymski w służbie dynastii 237

3.2. Karauzjusz — renesans mitu rzymskiego 248

3.3. Maksencjusz i jego wizja romanitas 255

3.4. Konstantyn i jego potomkowie: echa wielkości starego Rzymu 267

Część III

W kręgu cnót i abstraktów

Moneta i virtutes 281

Rozdział 1

Pietas: Aeneas

1.1. Sum pius Aeneas 283

1.2. Pius Aeneas — Antoninus Pius 296

Rozdział 2

Aeternitas: Lupa Romana

2.1. Lupa Romana — salus Urbis — renovatio Romanorum 303

2.2. Probus, origo Augusti i origo gentis Romanorum 312

Rozdział 3

Virtus: Romulus

3.1. Plures Romuli similes — Romulus triumphans 317

3.2. Hadrian — „nowy Romulus” i Numa Pompiliusz 335

Część IV

Mennictwo rzymskie jako przestrzeń eksponowania prapoczątków Rzymian i ich wczesnej historii

„Retoryka” rzymskich numizmatów 343

Rozdział 1

Nawiązania do mitycznych początków Rzymian i ich wczesnej historii —
perspektywa wybranych serii i kategorii numizmatów rzymskich

1.1. Medaliony 345

1.2. Monety prowincjonalne 362

1.3. Monety „imitacyjne” i „restytucyjne” 388

Ekskurs 2. Echa numizmatycznej opowieści założycielskiej:
kontorniaty 397

Rozdział 2

Epizody mitu rzymskiego na monetach republikańskich, imperialnych
oraz medalionów — ujęcie diachroniczne i synchroniczne

2.1. Disiecta membra. Ikonograficzne topoty, hapaks i kurioza 409

2.2. Aperte et breviter. O treściach inskrypcji komentujących obrazy mitu
rzymskiego 428

2.3. Hic et nunc. Chronologiczny przegląd nawiązań do mitu założycielskiego
w mennictwie rzymskim 441

Zakończenie 457

Bibliografia 461

Wykaz skrótów 505

Indeksy

Indeks 1. Postacie historyczne, bóstwa, herosi, postacie mitologiczne
i personifikacje pojęć abstrakcyjnych 509

Indeks 2. Autorzy starożytni i średniowieczni 525

Indeks 3. Autorzy i współtwórcy nowożytni 533

Wykaz ilustracji, map, tabel, wykresów 545

Résumé 555

Summary 559

